

Marijampolės kolegijos smulkusis projektas „Lietuvos – Lenkijos istorinis ir kultūrinis bendradarbiavimas, plėtojant pažintinį turizmą“ (sutarties Nr. SPF/1.3/LT/11) vykdomas Nemuno euroregiono įgyvendinamo projekto Smulkiųjų projektų fondas „Sub-prioritetas 1.3“ rėmuose. Šis projektas vykdomas pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo Lietuvos ir Lenkijos bendradarbiavimo per sieną programą, skirtą skatinti tvarų Lietuvos ir Lenkijos pasienio regiono vystymąsi didinant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Programą iš dalies finansuoja Europos Sąjungos Europos regioninės plėtros fondas.

Kvietiškio dvaro parkas kviečia

Šio projekto tikslas – vystyti abipusį bendradarbiavimą organizuojant bendrus Lietuvos ir Lenkijos kultūrinius ir istorinius renginius, įprasminant Marijampolės mūšio ir sukilėlių amžino poilsio vietą, sutvarkant dalį Kvietiškio parko teritorijos ir ją pritaikant pažintinio turizmo ir poilsio reikmėms. Šioje parko dalyje išlikę 1831 m. sukilimo „liudininkas“ Sukilėlių ažuolas bei pirmajame Lietuvos Nepriklausomybės laikotarpyje (1918–1940 m.) suformuota liepų alėja, virš Šešupės šlaito tęsiasi XVIII - XIX a. senoji liepų alėja.

Kvietiškis – pietinė Marijampolės miesto dalis. Senojo Kvietiškio dvaro teritorijoje įsikūrusi Marijampolės kolegija. Kvietiškio dvaras glaudžiai susijęs su grafais Butleriais, kurie šį dvarą įkūrė ir ilgą laiką jį valdė. Šiuo metu istorinę, architektūrinę ir kultūrinę reikšmę turi išlikę mediniai dvaro rūmai, sandėlis su rūsiu, buvusi aludė (smuklė), prižiūrėtojo ir kumečių gyvenamieji namai. Daugelis pastatų mediniai, t.y. pradėti statyti dar XVIII a. I pusėje, bet rekonstruoti XIX a. II pusėje. Išlikę želdiniai, sodinti XIX amžiuje. Dvaro parke, kuris priklauso Marijampolės kolegijai, auga daug liepų, klevų, ažuolų, uosių, eglių ir kitų medžių.

Įgyvendinant projektą „Lietuvos – Lenkijos istorinis ir kultūrinis bendradarbiavimas, plėtojant pažintinį turizmą“ sutvarkyta Kvietiškio parko dalis: rekonstruotas takas, iškirsti ir atsodinti nepatenkinamos būklės medžiai, įrengtas tako virš Šešupės šlaito apsauginis atitvėrimas, įrengti gėlynai ir gyvatvorės, mažosios architektūros elementai (suoliukai, šiukšlių dėžės, atminimo lentelės), vaikų žaidimo aikštelė. Pastatytas informacinis stendas ir nuorodos. Projekto metu parengto maršruto atkarpoje po Kvietiškio parką ir dvarą siūlome apžiūrėti

išlikusius dvarui priklausiusius pastatus, pasivaikščioti parko takeliais, aplankyti Sukilėlių ažuolą, XVIII – XIX a. senąją liepų alėją, pirmajame Lietuvos Nepriklausomybės laikotarpyje (1918–1940 m.) suformuotą liepų alėją. Kvietiško dvaro parkas šiandien ir jo istoriniai momentai pristatyti išleistame buklete „Kvietiško parko ir dvaro takais“.

Projekto įgyvendinimo metu atliktas mokslinis tyrimas „Užnemunės dvasininkų reakcija į sukilimus“. Tyrime apžvelgiama sukilimo priežastys bei eiga lietuvių etninėse žemėse, analizuojamos lietuvių ir lenkų autorių publikacijos, lyginamas jų požiūris į sukilimą. Naudojant istorinius šaltinius bei mokslines publikacijas, fiksuojami svarbiausi 1831 metų sukilimo mūšiai bei sukilimo išskirtinės asmenybės, ypač daug dėmesio skiriama dvasininkijos įnašui sukilime tirti. Marijampolės mūšis įvyko 1831 m. balandžio 22 d. Marijampolėje, Kvietiško dvaro laukuose tarp sukilėlių ir Rusijos imperijos kariuomenės. Daugiau kaip 50 žuvusių sukilėlių buvo palaidoti Liepų sode, dar kelios dešimtys -Šešupės pakrantėje netoli Sukilėlių ažuolo, augančio senajame Kvietiško parke, keletas šimtų sukilėlių palaidoti parapijos kapinėse ir šventoriuje.

Parengtas regioninis turistinis maršrutas

„Marijampolė-Veisiejai-Vainažeris-Kapčiamiestis-Leipalingis-Seinai-Punskas-Marijampolė“, papildomą dėmesį skiriant jo daliai po Kvietiško parką ir dvarą, suorganizuotos ekskursijos šiais maršrutais jaunimo kūrybinės stovyklos dalyviams. Suorganizuotos konferencijos „Istorinis turizmas Lietuvos ir Lenkijos pasienyje“ Punske (Lenkijoje) ir Marijampolėje (Lietuvoje). Konferencijose skaityti pranešimai apie 1830 – 1831 metų sukilimą Pietų Sūduvoje, Užnemunės dvasininkų reakciją į sukilimus, Lietuvos valstybingumo atstatymo tendencijas XIX a. pradžioje, Lietuvių kultūrinę raišką antroje XIX a. pusėje, pristatyta 1831 m. sukilimo dalyvė – Emilija Pliaterytė ir kt. Viktorinos „Lietuvos ir Lenkijos nepriklausomybės kovos XIX a. ir personalijos“, vykusios kolegijos studentams ir Punsko Kovo 11-osios licėjaus moksleiviams, dalyviai pasiskirstę į komandas, varžėsi savo žiniomis apie Kvietiško dvaro įkūrimą, Marijampolės miesto istoriją ir raidą, valstybingumo siekius XIX a. bei sukilimo įvykius Marijampolės apskrityje ir asmenybes. Projekto įgyvendinimo akimirkos pristatytos kilnojamoje fotografijų parodoje. Kviečiame aplankyti projekto metu atnaujintą Kvietiško dvaro parką ir prisiminti Kvietiško istoriją.

Projekto vadovė – Irutė Matulaitienė